

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 45 / MAI 2015

45

Viitorul școlii | de LIVIA ARMANU

Familia eTwinning și impactul ei asupra educației moderne

| de OLESEA SLIVCA

Experiența mea eTwinning | de DANIELA CRIȘAN

Predarea ca o poveste – metodă de predare în biologie | de CLAUDIA RAMPU

Predarea cunoștințelor despre natură în viziune interdisciplinară

| de ANCUȚA MATEI

Pași spre redactarea compunerilor pentru Evaluarea Națională

| de MARIANA ALINA SAFTA

Tratarea diferențiată a elevilor la orele de limba română în ciclul primar

| de ȘTEFANIA CONSTANTIN

Utilizarea chestionarelor Google și a instrumentelor gMath pe o platformă

Moodle la matematică | de ANAMARIA CORINA GOLUMBEANU

Game Based Learning

| de LILIANA VEZETEU

CLIM – o alternativă educațională | de OLTEA PRELUCĂ

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

dr. Ema FĂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

Viitorul școlii

De **Livia Armanu**

La începutul anilor '90, am dat ca temă elevilor o compunere cu titlul „Școala în anul 2000”. Copiii au scris lucruri minunate: vor merge la școală la ce oră vor vrea, vor avea profesori tineri și înțeleghători, obiectele pe care le vor studia le vor alege singuri, nu vor primi note, vor avea PC (cum era cunoscut la vremea aceea, calculatorul) nu vor mai avea teme și chiar vor mânca la școală.

Din înșiruirea dorințelor lor, observăm că multe dintre ele s-au împlinit: unii, cei din ciclul primar, nu mai primesc note, există discipline numite „opționale”, foarte mulți mănâncă cu dexteritate calculatorul, alții (din sistemul Step by Step) nu mai primesc teme pentru acasă. Mai greu este realizarea dorinței lor de a avea profesori tineri, ținând cont de mărirea vârstei de pensionare!

Eu cred că s-au schimbat multe lucruri în spațiul educațional românesc, dar mai sunt încă multe altele de realizat. Un învățământ performant trebuie bine organizat. Pe primul loc ar trebui să fie pusă educația și apoi învățarea unor noțiuni. Școala trebuie să creeze OAMENI, care să se cunoască pe ei ca ființe ale universului (cine este, ce calități posedă, cum își poate ameliora starea fizică și intelectuală etc.). Oameni care știu să trăiască în armonie cu natura din jurul lor, cu semenii lor, care contribuie, cu toată capacitatea fizică și intelectuală, la sporirea valorilor spirituale, sociale, materiale și a calității vieții.

Prin urmare, ar trebui introduse obiecte de studiu pentru autocunoaștere. Educarea cetățenească și „umanitară” nu trebuie să fie doar o vorbă. Încă nu știm să ne folosim de democrație! Libertatea ne face haotici pe noi și pe elevii noștri. În trecutul nu prea îndepărtat ni se cerea mereu „performanță”, néținându-se cont că nu toți elevii sunt înzestrați genetic pentru această activitate. Personal, consider că este de preferat un popor civilizat în locul unei minorități savante. E drept că în istoria umanității au rămas geniile, dar ce s-ar fi făcut aceștia fără milioanele, miliardele de anonimi care au aplicat invențiile lor? Totul ar fi rămas un vis.

Educația este un lucru foarte serios și preocupă, practic, întreaga societate. Ea nu trebuie să rămână doar în grija școlii. Colaborarea mai strânsă între părinți, cadre didactice, guvernanți, poate transforma școala în „Steaua polară” a societății românești.

Se fac multe încercări de a schimba învățământul românesc, fără a căuta la cei care au privit viitorul, la care visăm noi, cu mult timp în urmă. Este vorba despre statele care au încercat și realizat sisteme de educație bine articulate între ele, care au verificat aceste sisteme. Mă tem că, tot încercând să facem ceva „original”, vom mai neglija niște generații.

Viitorul începe azi! Să trăim clipa, în sensul bun al expresiei, să ne facem cât mai bine posibil datoria de oameni, de cadre didactice — și viitorul va fi prezent!

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/viitorul-scolii>)

Familia eTwinning și impactul ei asupra educației moderne

De **Olesea Slivca**

Pentru a fi un profesor modern trebuie să fii în pas cu inovațiile educaționale. Comunitatea eTwinning este o provocare pentru profesorii moderni, căci vine cu idei noi și interesante. **Ce este o școală modernă?** Cred că este una în continuă mișcare, care se adaptează ușor schimbărilor, pentru a putea face față volumului imens de informație prin flexibilitate și deschidere la tot ce este „nou”. **Ce este un profesor modern?**

Cred că profesorul „modern” este cel care animează o școală modernă, cel care își asumă menirea să creeze în clasă un mediu favorabil de învățare tuturor elevilor. Căci astăzi elevul nu mai este cel de altădată, ci este o parte componentă a schimbărilor din societate, care tinde să ia parte la acestea, implicându-se activ în procesul de perfecționare a sistemului educațional, participând la luarea deciziilor.

Cum să-l motivezi pe elevul modern să învețe? Grea întrebare, căci avalanșa informațională și mediul digital nu prea lasă loc metodelor clasice de educație. De aceea, aș fi de părerea că proiectele și parteneriatele educaționale, folosite corect, ar fi un stimul pentru elevi, o alternativă educațională propice, care le-ar permite să se implice activ în procesul educațional utilizând acele modalități de prezentare care le dezvoltă gândirea critică și le formează abilități.

Din perspectiva celor spuse mai sus, pot să afirm cu certitudine că școala noastră este una modernă, căci știm cum să motivăm elevii să învețe!

Fiind participantă la schimbările perpetue în domeniul educației (și nu numai), nu pot rămâne departe de tot ce e nou și interesant pentru mine și elevii mei. În acest context, am descoperit marea familie eTwinning, o familie numeroasă, plurilingvă, dar foarte unită și cooperantă.

Ce este eTwining pentru mine? O colaborare educațională bazată pe noile tehnologii informaționale, o platformă gratuită pentru profesorii și elevii din Europa în care sunt implicate peste 130.000 de școli și 250.000 de cadre didactice, o participare activă, bazată pe cunoașterea diferitor aspecte — lingvistice, culturale — ale semenilor din alte colțuri ale Europei, o posibilitate de a folosi metode și tehnologii „netradiționale” cum ar fi conferințele video, blogurile, paginile wiki, un proces de învățare online, bazat pe comunicare, cunoaștere și cercetare.

Fac parte din această comunitate din martie 2013 și chiar de la început am beneficiat de o mulțime de oportunități educative, profesionale și chiar emoționale. Am avut ocazia să particip la numeroase ateliere de formare, seminare online, conferințe, vizite în țările partenere. De exemplu, în noiembrie 2013 am participat la Conferința Anuală eTwinning de la Paris, iar în decembrie 2014 am luat parte la seminarul de contact Chișinău-Iași, la care am avut posibilitatea să cunosc etwinnersi din toată Europa și să stabilesc relații de colaborare profesională și chiar de prietenie.

Familia eTwinning m-a impulsionat să particip la cât mai multe proiecte și să-i "molipsesc" și pe elevii mei de acest minunat "virus". Astfel, începând din 2014, participăm la 5 proiecte (dintre care 2 sunt deja finalizate) — și aceasta nu e limita. Printre cele mai reușite, aș putea numi: *"Mes amis europeens"*, *"Nous sommes tous des europeens"*, *"Loving languages"*, *"Le voyage de nos vies"*, *"Les voyages de Clement aplati"*. Aș putea spune că suntem printre școlile-lider din țară la capitolul acesta și mă bucur mult că avem susținerea doamnei director M.Chișlaru și a întregului colectiv de profesori din liceu, promovând astfel și imaginea liceului în lume, căci datorită acestor proiecte am devenit cunoscuți în multe țări din Europa (și nu doar).

Implicarea elevilor mei în proiectele eTwinning a contribuit la stimularea potențialului lor creativ și la încurajarea utilizării calculatorului în alte scopuri decât cele de comunicare pe rețelele de socializare, utilizarea noilor tehnologii și multimedia în procesul de educație interculturală, dezvoltarea capacităților de exprimare într-o limbă de circulație europeană/internațională.

Proiectele eTwinning le-au permis elevilor de a se implica anume acolo unde ei manifestă un interes sporit, astfel având libertatea de a se implica în proiecte conform așteptărilor și intereselor lor — sport, mediu, limbi și comunicare, tradiții etc. Participând la aceste proiecte, elevii mei au făcut progrese în cooperarea cu semenii, și-au dezvoltat competențe civice și de comunicare. Important a fost și faptul că elevilor li s-a dezvoltat gândirea critică, manifestând în același timp o anumită autonomie în procesul de cunoaștere, ceea ce pe viitor le va permite să obțină performanțe înalte la toate disciplinele incluse în programa școlară.

eTwinning le oferă zilnic elevilor și cadrelor didactice posibilități de manifestare în alte domenii decât cele incluse în curriculumul formal. Elevii realizează anumite acțiuni fără a le fi impuse de cineva, cadrele didactice doar oferindu-le sprijinul necesar, la solicitarea lor. Astfel, elevul se simte mai sigur în forțele proprii și se implică în alte activități de viitor, cu încredere, fără a fi condus sau direcționat de profesor, școală sau familie.

În pofida faptului că activitățile din cadrul proiectelor eTwinning se desfășoară în afara orelor de curs și solicită multă muncă, dăruire emoțională și morală, sunt pe deplin mulțumiți că fac parte din această mare echipă și sunt siguri că în curând și alți colegi de-ai mei vor prelua acest exemplu de bună practică pentru a mări marea Familie eTwinning și pentru a fi în pas cu noile tendințe educaționale bazate pe standarde europene comune și țării noastre!

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/familia-etwinning-si-impactul->

ei-asupra-educatiei-moderne)

Experiența mea eTwinning

De **Daniela Crisan**

În 2007, un partener de proiect din Franța mi-a vorbit pentru prima dată despre proiectele eTwinning pe care le derula în școala lui. Așa a început experiența mea eTwinning, care poate fi acum sintetizată astfel: cincisprezece proiecte desfășurate din 2008 până în prezent, alături de profesori și elevi din Anglia, Belgia, Franța, Germania, Grecia, Polonia, Italia, Portugalia, Republica Cehă și Spania. Am descoperit dintr-o dată că, printr-un simplu clic, din sala de clasă, poți pătrunde într-o comunitate școlară europeană reală, o adevărată rețea de școli conectate, electronic, la o platformă, special creată de Comisia Europeană, pentru profesori și elevi. Cuvintele cheie erau : comunicare, colaborare, derulare de proiecte, schimb de informații, într-un cuvânt, era obiectivul Uniunii Europene în domeniul educației : colaborare între toate țările din Europa.

Desfășuram un proiect de corespondență școlară cu Colegiul Sint-Jans (<http://www.sint-janscollege.be/>) din Poperinge, Belgia, în anul 2007. Era una dintre experiențele profesionale în care m-am implicat împreună cu elevii mei, din dorința de a-i motiva în învățarea limbii franceze, devenită a doua limbă modernă care se studia în școala mea. Voiam ca elevii mei să simtă ca sunt europeni, că pot să comunice și să colaboreze cu alți copii de vârsta lor, să le înțeleagă cultura și tradițiile și să le accepte, pentru a fi la rândul lor acceptați, într-o Europă care se pregătea să ne primească dar pentru care trebuia să fim foarte bine pregătiți.

Colegul meu de proiect, Renaat Devos, profesor de limba franceză, mi-a vorbit pentru prima dată despre proiectele eTwinning pe care le derula în școala lui. Mai lucrasem până atunci, în proiecte de corespondență școlară, cu școli din Noua Scoție, Hawaii, insula Sao Jorge (Azore), Creta, Brazilia, Spania, Portugalia, Italia, Grecia, căutând destinații cât mai îndepărtate pentru a spori curiozitatea elevilor mei, și pentru a le deschide noi orizonturi de cunoaștere.

Dar se credea, acum, o situație de învățare nouă, atât pentru mine cât și pentru elevii mei. Puteam să intru în contact direct cu colegi din țări europene, să planificăm și să derulăm activități pentru elevii noștri, prin intermediul platformei eTwinning, într-un spațiu comun de lucru pe care, în timp, am învățat să-l personalizăm, în funcție de particularitățile proiectului. Desigur că începutul nu a fost ușor. Nu întotdeauna am întâlnit colegi dispuși, sau având timpul necesar, să-mi împărtășească mai multe lucruri despre folosirea instrumentelor de lucru din spațiul virtual. Sau poate că ei erau începători ca și mine. Vroiam să știu însă cât mai mult pentru că mă pasiona calculatorul și acest tip de proiecte îmi ofereau posibilitatea să lucrez cu elevii mei și altfel decât știam până atunci și chiar să mă dezvolt profesional.

Cursul online, "Introducere în eTwinning" de pe platforma iTeach.ro, pe care l-am urmat în 2010, m-a ajutat să-mi completez cunoștințele lagate de folosirea platformei eTwinning.

Discuțiile și schimburile de idei cu colegii din proiecte sunt întotdeauna constructive, te fac să descoperi că gândești la fel cu ceilalți, că aparții unei comunități profesionale cu aceleași preocupări și interese, că ai ceva de spus, perfecționându-ți, în același timp, competențele lingvistice.

Un an mai târziu, în 2008, am realizat primul parteneriat cu Gimnasio 6, o școală din insula Rhodos, Grecia : «*Rhodes (Grèce) et Alba Iulia (Roumanie): deux villes européennes racontent leur passé et chantent leur présent*». Elevii mei au fost entuziasmați. Erau în clasa a VII-a și erau foarte motivați. Aveau ocazia să-și promoveze orașul, Alba Iulia, capitala istorică a României și, în același timp, să descopere similitudini cu orașul grecesc Rhodos. A fost un an plin de satisfacții pentru că în luna octombrie am beneficiat de o bursă Comenius și am participat la un stagiul de formare în specialitate, la Paris, stagiul pe care l-am ales tocmai pentru tematica sa : "*Noile tehnologii și mijloace de comunicare în ora de limba franceză*". Era pentru prima dată când lucram alături de colegi de aceeași specialitate, din Europa, într-o sală de clasă și, contrar așteptărilor mele, percepția străinilor față de români era una pozitivă. Deschiderea europeană care mi se oferea m-a făcut, la întoarcerea acasă, să reflectez mai mult asupra calității actului didactic: mi-am amenajat un cabinet în care calculatorul și videoproiectorul erau piesele principale pentru toate orele și proiectele pe care aveam să le desfășor de atunci încolo. Am insistat să fie introdus internetul și în cabinetul de informatică al școlii generale, în care lucram eu. Dar am întâmpinat dificultăți tocmai de acolo de unde mă așteptam să fiu ajutată. În anii următori m-am implicat în proiecte cu tematică variată: tradiții și obiceiuri, timp liber, problemele tinerilor într-o lume în continuă schimbare, viața școlară, cultură și civilizație, jocuri în învățarea limbii franceze.

În unele cazuri, partenerii de proiect erau colegi din proiectele de corespondență școlară, cu care am păstrat legături profesionale și de prietenie, chiar dincolo de granițele platformei.

Începusem deja să derulez câte un proiect pentru fiecare nivel de clase. Elevii mei își perfecționau competențele TIC și îmi trimiteau materialele, în timpul liber, direct de acasă, la o adresă electronică, pe care am creat-o special, pentru proiectele noastre. Cei care nu aveau calculator acasă lucrau la școală, în cabinetul de informatică. De la simple prezentări în word, pline de culoare și entuziasm, am trecut la prezentări în power point și realizări de clipuri video. Totul devenea mai atractiv la ora de limba franceză, ambianța din clasă se schimba datorită curiozității cu care descărcam fiecare material primit de la partenerii noștri. Elevii mei erau creativi și fericiți că lucrează în echipă cu copii pe care nu-i văzuseră decât în poze sau în videoclipuri. Așteptau cu emoție desenele, felicitările de Crăciun, însoțite de mici suveniruri (pixuri, monede etc.), plantele sau pozele care veneau din locuri atât de îndepărtate. Au învățat să fie originali, să-și împărtășească unii altora cunoștințele de informatică pentru ca proiectul la care lucrau să fie unul deosebit. S-au mobilizat acum și cei care în timpul orei de limba franceză nu puteau stăpâni competențele de comunicare într-o limbă străină, la nivelul cerut dar care acum puteau realiza materiale pentru care erau apreciați. Și nu am încetat niciodată să-mi valorizez elevii. Am constatat, la un moment dat, la un

început de an școlar, că unii au continuat să-și trimită mesaje și să-și facă urări chiar și în timpul vacanței de vară. Acest lucru mi-a dat convingerea că reușisem.

Continui să derulez proiecte, în fiecare an. Mi se pare firesc. Dialogul cu colegii din țările europene se desfășoară de la sine, ca și cum ar fi colegii din școala mea. Né completăm reciproc, né acceptăm ideile, propunerile, pentru că toți né dorim același lucru : să colaborăm, să învățăm să trăim într-o Europă unită, să né educăm elevii în spiritul cetățeniei europene, a toleranței și a egalității șanselor, pentru a înțelege că vor trebui să contribuie și ei, cândva, la promovarea păcii, libertății, securității și drepturilor omului în Europa.

Cunoștințele și competențele pe care le-am dobândit se vor reflecta în pregătirea lor lingvistică, în creșterea abilităților lor în utilizarea noilor tehnologii, în deschiderea spre cooperarea europeană prin implicarea lor în proiecte și parteneriate europene viitoare. Azi, colegii din școala mea lucrează și ei în proiecte eTwinning, chiar dacă nu predau limbi străine ci chimie, fizică sau istorie.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/experienta-mea-etwinning>)

Predarea ca o poveste - metodă de predare în biologie

De **Claudia Rampu**

Orice disciplină se poate învăța și din povești, doar că acest gen de povești trebuie să fie mai speciale. Povestea trebuie să ascundă în spatele ei o proiectare didactică riguroasă, metode moderne de predare și testare și o strategie pedagogică menită să asigure că, la finalul aventurii, elevii au învățat cu adevărat. Prin intermediul poveștilor, elevii fac cunoștință într-un mod plăcut și ușor cu tema generală, temă care va cuprinde elemente din mai multe discipline. În cadrul activității, elevii învață să comunice și să se simtă în largul lor. Este o nouă abordare a predării și curriculum-ului în școală. Este o formă de comunicare emoțională prin care lumea reală, adevărată, poate fi percepută mult mai bine decât cu ajutorul înțelegerii, rațiunii, comunicării abstracte.

Idealul, atât al cadrelor didactice, cât și al elevilor este ca lecția să fie o corelație armonioasă interdisciplinară, să fim surprinși de momente de "poveste în poveste" care să fie o completare a ideii de la care am pornit, să realizăm împreună un compendiu de referință, o poveste, în care elevii să se implice activ, să fie actorii principali, remarcați și încurajați să descopere tainele prin formarea unor competențe, dar mai ales a unor

valori și atitudini esențiale pentru viața cotidiană în societatea actuală iar profesorul să aibă satisfacția întăririi afirmației lui Eduard Claparede și anume că *"lecția trebuie să fie un răspuns!"* al tuturor întrebărilor.

Povestea se supune pedagogiei, iar narațiunea, provocările, întreaga aventură servesc obiective didactice precise, similare celor pe care un cadru didactic și le propune la clasă. Intriga incitantă, grafica plină de culoare sunt în fapt moduri prin care elevii sunt stimulați să învețe, să rezolve probleme dificile mai repede, mai bine.

Accentul cade, de fiecare dată, pe înțelegere, și nu pe memorare.

Copiii sunt dornici de a afla cât mai multe lucruri interesante despre animale, locuri, oameni, civilizații, scriitori celebri, personaje religioase.

Se utilizează cu mai multă eficiență în predarea biologiei la clasele gimnaziale mici (a V-a și a VI-a), în funcție de conținuturi, poate rezolva multiple sarcini didactice. Urmărește atât înfățișarea unor evenimente, procese, fenomene biologice îndepărtate în spațiu și timp, cât și surprinderea unor elemente cauză-efect în acestea, care au asupra elevilor o înrăurire afectivă. Povestea poate stimula la elevi imaginarea unor evenimente dincolo de lumea lor concretă, devenind o sursă importantă de creștere a creativității lor.

Am folosit această metodă venind în sprijinul elevilor cu dificultăți de învățare și a elevilor cu cerințe educative speciale.

Activitatea trebuie să fie planificată, organizată, cunoscând posibilitățile de dezvoltare psihoindividuale ale copiilor, capacitatea lor intelectuală, cadrul didactic trebuie să țină cont de puterea de concentrare a atenției copiilor, de durata procesului audierii, elevii inervin cu întrebări, fac completări.

Povestea poate fi modernizată prin folosirea de planșe, imagini, filmulețe, întrerupând astfel firul acțiunii pentru a plasa o explicație. Prin intermediul materialului și claritatea exprimării ideilor, povestea prezentată asigură însușirea unui fond de reprezentări vii și clare, incită la analiză și comparații, înlesnește înțelegerea lucrurilor și desprinderea esențialului. Pentru ca povestea să fie atractivă, trebuie să fie citită cu intonație, talent, însoțită de gestică, ton adecvat. Predarea ca o poveste nu poate fi folosită decât în strânsă legătură cu descrierea, explicația care au rol de a înfățișa direct aspectele relatate, care sunt un suport de analiză și argumentare a cunoștințelor noi.

Cu ajutorul întrebărilor, copiii au reușit să să-și însușească noțiunile de bază, să enunțe asemănări și deosebiri între cele două specii (dovleac și vița-de-vie), importanța acestora în viața omului, etc. Rolul cadrului didactic este foarte important, el trebuie să găsească soluțiile optime care să creeze condițiile favorabile de captare a atenției, interesului și curiozității copiilor.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/predarea-ca-o-poveste-metoda-de-predare-in-biologie>)

Predarea cunoștințelor despre natură în viziune interdisciplinară

De **Ancuta Matei**

În înfăptuirea unui învățământ modern, formativ, consider predarea-învățarea interdisciplinară o condiție importantă. În învățământul primar, abordarea în viziune interdisciplinară a actului de predare-învățare impune un apel permanent la modul euristic de cunoaștere, caracterizat prin aceea că învățătorul efectuează cu elevii o anumită activitate comună de cercetare, de aflare a adevărului, de cunoaștere și protejare a mediului înconjurător.

Dacă ne oprim de pildă la tema "Protecția mediului" la clasa I, integrarea interdisciplinară poate fi abordată pe baza următoarelor activități posibile:

Comunicare în limba română: - Lectură: "Prietenă ne e natura", de Marcela Peneș; - "Scrisoarea PLANETEI TERRA", de C. Tănase; *Matematica și explorarea mediului:* - Animalele - prietenii omului; - Modalități de protejare a mediului; *Arte vizuale/abilități practice:* - Expoziție de postere - "Protejați natura"; - Colaj - realizat din materiale reciclabile hârtie, lemn, plastic, fire etc. *Muzică și mișcare:* - învățarea și interpretarea unor cântece cu conținut ecologic

Realizând corelarea cunoștințelor de la diferite obiecte de învățământ, se constată faptul că elevii participă activ la lecții, iar însușirea cunoștințelor nu mai prezintă dificultăți chiar și pentru elevii mai puțin adaptabili. Pentru a-i face pe elevi să înțeleagă frumosul artistic și cel natural, i-am îndemnat să cunoască mai îndeaproape natura prin contactul nemijlocit, s-o cerceteze, s-o descopere, apoi, pe parcurs să adâncească contemplația estetică a naturii.

Lecțiile de limba și literatura română, geografie, cunoașterea mediului, științe ne oferă multe exemple de urmărire a unor scopuri înalte cu valoare educativă în direcția formării unei conduite cu structură cognitivă și afectivă raportată la mediu. În literatura română, sentimentul naturii apare ca una din constantele definitorii ale structurii psihologice a poporului nostru explicabilă și prin condițiile istorice specifice de existență.

Contactul permanent cu viața naturii, cu toate fenomenele ei ciclice, au statornicit în conștiința oamenilor un sentiment de înrudire trainică cu meleagurile acestei țări.

Studiarea textelor literare oferă oportunități pentru stimularea și satisfacerea curiozității științifice a copiilor prin înțelegerea unor fapte și fenomene din universul apropiat. Am profitat de curiozitatea elevilor și am realizat activități complementare legate de textele studiate: "Minunile naturii", "Recorduri", "Știați

că?”, activități la care elevii participă cu mare plăcere și care completează, adâncesc și largesc sfera de informații cuprinse în texte.

Din textele pe care le-am recomandat pentru lectura suplimentară, elevii au avut posibilitatea să cunoască lucruri interesante despre lumea minunată a viețuitoarelor pornind de la cele mai mărunte (gândăcelul, furnica), la păsări, animale (ciocârlia, calul, câinele, căprioara etc.). Edificatoare în acest sens este cartea lui Emil Gârleanu — “Din lumea celor care nu cuvântă”.

Textele de lectură contribuie la consolidarea unor cunoștințe despre natură, la formarea unor convingeri, atitudini corespunzătoare față de mediu.

La disciplina abilități practice lucrările realizate cu materiale din natură și cu materiale reciclabile pot rezulta în adevărate opere de artă și pot constitui și premisele realizării educației ecologice. Colajele din fructe și semințe, frunze, coajă de copac, diferite pene colorate, pot genera discuții pe teme ecologice cum ar fi: protecția plantelor și a animalelor, pădurea, aurul verde al planetei. Activitățile practice îi apropie pe elevi de mediul înconjurător, le dezvoltă dragostea pentru natură.

Educația muzicală poate contribui într-o mare măsură la însușirea eficientă și cu plăcere a cunoștințelor despre mediul înconjurător prin conținutul cântecelor alese. Prin conținutul lor, cântecele pentru școlari sunt mijloace importante de adaptare și de transferare a noțiunii de prietenie, în lumea plantelor și a animalelor.

Interdisciplinaritatea este și va rămâne un punct de referință în contextul pregătirii complexe a elevului. Este necesar ca interdisciplinaritatea să devină parte a procesului de învățământ, găsindu-și variate forme de exprimare, începând de la vârsta preșcolară și terminând pe băncile universității.

Bibliografie: Revista “Învățământul primar” nr. 2–3+2000, Editura Discipol. Ghidul programului de informare/formare a institutorilor/învățătorilor, București, 2003.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/predarea-cunostintelor-despre-natura-in-viziune-interdisciplinara>)

Pași spre redactarea compunerilor pentru Evaluarea Națională

De **Mariana Alina Safta**

Într-o perioadă în care elevii sunt preocupați de nou, de calculator și căutarea informațiilor pe internet, iar creativitatea se măsoară în cazul unora în succesul înregistrat la jocurile pe calculator, profesorul trebuie să apeleze la alte metode de predare-învățare-evaluare. Aceste metode trebuie tot timpul să le raporteze la cerințele de Evaluare Națională. Și, de aici, munca lui de a da o formă plăcută orelor de creativitate-la ora de limbă și literatură, ne referim la compunerile tematice. Sfera lor de cuprindere este foarte largă, ceea ce impune acoperirea mai multor cunoștințe. Elevii sunt receptivi doar dacă se reușește să li se capteze atenția, altminteri ei vor percepe aceste teme ca fiind dificile sau doar “o altă compunere de scris”.

Pentru Evaluarea Națională, elevul trebuie să își însușească anumite noțiuni, teorie care să îi ajută să obțină notă mare. Aceste noțiuni vor fi selectate și aplicate de elevi în cadrul lucrărilor, doar dacă anumite competențe sunt însușite.

Elevul are obligația de a citi cu mare atenție cerința și a redacta compunerile tematice ținând cont de anumite elemente.

În primul rând să cunoască modurile de expunere care stau la baza redactării compunerilor: descrierea-care surprinde trăsăturile, elementele de detaliu, cadrul spațial, temporal; narațiunea -structurarea pe momente ale subiectului-expozițiunea (spațiul, timpul, personajele), intriga (momentul ce declanșează șirul de întâmplări), desfășurarea acțiunii (șirul de întâmplări), punctul culminant (momentul de maximă intensitate), deznodământul (sfârșitul/finalul operei).

După ce și-a însușit cu atenție aceste noțiuni, elevul trebuie să fie atent la ceea ce punctează profesorul, de exemplu: În cazul descrierii se pot cere detalii legate de cadrul spațial, temporal... în cazul narațiunii pot fi inserate și alte moduri de expunere, precum descrierea care are un anumit rol — insistă pe particularitățile locului sau dă un ritm lent întâmplărilor sau monologul care conturează trăsăturile, trăirile interioare ale personajelor. Pentru descrierea peisaj/tablou, elevul trebuie să țină cont de anumite aspecte: indici spațiali și temporali, elemente ce compun tabloul de natură, imagini artistice și mijloace expresive. Pentru realizarea unor compuneri în care să prezinte o persoană, ei vor evidenția trăsăturile fizice, morale surprinse din comportamente, gesturi. În cazul acestor compuneri, noțiunile teoretice se îmbină cu cele care țin de creativitate, imaginație, originalitate.

Un alt capitol este acela în care elevul trebuie să apeleze la cunoștințele generale acumulate în cadrul altor discipline de studiu. În acest capitol intrând descrierea unui oraș vizitat de curând, descrierea unor obiective turistice. În cadrul acestor teme, elevii pot utiliza mijloacele moderne pentru conturarea temei. Pot selecta informații de pe internet, pe care să le insereze în compuneri sau doar să le valorifice. În acest capitol intră și alte teme precum: vizionarea unei piese de teatru, vizită într-un muzeu, întâlnire virtuală cu o personalitate, etc.

Câteva modele de compuneri pot ajuta elevul să își sistematizeze aceste noțiuni, informații. Pentru descriere peisaj-câmpie, elevul poate contura compunerea astfel:

O zi neobișnuită, când totul în jurul meu părea strălucitor și ceva parcă mă invita la plimbare. Ajuns pe magicul covor de un verde crud, năucitor mi se părea că totul în jur prinde viață. În partea dreaptă, deși era încă dimineată, se puteau observa floricelele de câmpie, trezite parcă la viață de mângâierea călduță a soarelui. Pădurea trimitea soldați de umbre peste marginea câmpiei...

După acest început, elevul va descrie și alte elemente ale cadrului natural. Pentru descrierea unui tablou, se pot utiliza anumite site-uri în care sunt prezentate picturi, tablouri celebre. Se vor selecta date despre autor, tablou, stilul de pictură, cromatică... elemente pe care elevul le va utiliza în compunerile sale. Se pot selecta tablouri în care sunt redată personaje sau peisaje. Modul în care sunt evidențiate aceste elemente trebuie să implice originalitate, creativitate. De exemplu: *Mi-a atras atenția în mod deosebit un tabloul din colțul drept prin culoarea... sau prin faptul că din orice colț l-ai fi privit parcă te urmărea.*

Un alt model de item pentru compunerile narrative poate fi: "Alcătuiește o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să povestești o întâmplare reală sau imaginară din timpul unei prezentări de carte. În compunerea ta, trebuie: să prezinți contextul în care a avut loc întâmplarea; să integrezi cel puțin două personaje; să ai un conținut adecvat cerinței; să respecti limitele de spațiu indicate."

O zi frumoasă de vară care, parcă, prin razele jucăușe ale soarelui, mă chema să hoinăresc prin orașul care părea pustiu. Mergând pe străzile parcă încărcate de istorie și poveste, ajung în fața unei librării. Un afiș mare mi-a sărit în față: Veniți, o lansare de carte inedită! Intrând în librărie, am rămas uimit de mulțimea care asculta fără să se audă o șoptă. Scriitorul, așezat în mijloc, avea o carte în mână și povestea cu emoție în glas cum a reușit să scrie versurile, cum a publicat carte și cine l-a inspirat. Avea părul cărunt, fața rotundă și albă, de statură medie. Părea și el desprins din cărți. Vorbind despre reacțiile sale, citind versurile, am simțit că pătrund într-o altă lume, a cărților. Trăiam intens atmosfera, emoția transmisă de versuri. Ce trăiri unice, ce frumusețe a sentimentelor! mi-am spus. Dintr-o dată, fără să vreau, am pus mâna pe un colț de raft și o bubuitură înfiorătoare am auzit. Cărțile au luat-o la goană spre mulțime. Eram atât de speriat și rușinat, încât nu mă puteam mișca. Spaima mi se citea pe chip. Am simțit niște degete moi, firave pe brațul meu. Era scriitorul...emoția era și mai mare. Zâmbind, m-a luat cu el în mijlocul mulțimii și m-a pus să citesc o poezie. Literele parcă zburau, eram emoționat, dar nu doream să mă fac de râs. Am luat cartea și am început să citesc. Parcă nu eram eu, parcă poezia m-a cuprins în mrejele ei, totul părea ireal. Eram fericit, iar acea stare îmi era hrănită de frumusețea transmisă de versuri, de emoția întâlnirii cu scriitorul. Uitasem de întâmplarea neplăcută. O zi obișnuită s-a dovedit a fi una de neuitat. De atunci, am vizitat mereu acea librărie, iar cărțile scriitorului contemporan au devenit preferatele mele.

Aceștia sunt doar câțiva pași spre redactarea compunerilor de la varianta II punctul B, dar în cazul acestor teme elevul trebuie să redacteze singur câte o compunere tematică din fiecare domeniu sau din fiecare timp.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/pasi-spre-redactarea-compunerilor-pentru-evaluarea-nationala>)

Tratarea diferențiată a elevilor la orele de limba română în ciclul primar

De Ștefania Constantin

Cultivarea limbajului reprezintă unul din aspectele principale în procesul de echilibrare a individului și a colectivului, iar eșecurile în integrare se datorează în mare măsură capacităților reduse de înțelegere și de exteriorizare prin limbaj. Pe parcursul ciclului primar, învățătorul trebuie să urmărească îmbogățirea, precizarea, nuanțarea vocabularului, formarea priceperilor și deprinderilor lexicale, ținând seama de particularitățile școlarilor, de abaterile și greșelile specifice lor, de dificultățile în receptarea și înțelegerea unităților lexicale, de etapele în însușirea cunoștințelor de limbă, de posibilitățile pe care le oferă manualele școlare.

Încă din primele zile de școală, vom urmări:

- nivelul dezvoltării proceselor intelectuale;
- puterea de concentrare și receptivitate;
- ritmul de lucru;
- capacitatea de a susține efortul intelectual.

La intrarea în școală, sunt copii care nu pot articula corect sunetele. Ei deformează, înlocuiesc (lață-rață, șalpe-șarpe), omit (t'en, ga'ben) sau inversează ordinea sunetelor (întănesc-întălesc, cealantă-cealaltă).

Învățătorul trebuie să realizeze un tratament individualizat pentru înlăturarea lor, întrucât ele au un efect negativ asupra învățării citit-scrisului, al comunicării, asupra cultivării vocabularului, exercitiului revenindu-i un rol important.

Se întâlnesc și cazuri izolate de rinolarie (vorbire nazalizată, fonfaială) și de bâlbâială pentru care se impune un tratament special, solicitând și un consult medical. Un rol important îi revine logopedului.

Învățătorul va lua măsuri pentru a depista de la început elevii care au probleme în articularea sunetelor și pentru a-i corecta, va înlătura rostiturile semiculate și va insista asupra respectării normelor ortoepice.

Elevii se vor abate de la normele de scriere corectă atunci când notează structura fonetică pe care o aud și care este greșită (obzeci, fică, influență) sau când percep greșit sau modificat

structura fonetică a unui cuvânt și o notează ca atare (sculptor, vețuitoare, incediu, esprima, tutulor). Se va lucra individual cu acești copii. Se fac exerciții de pronunție, se analizează cuvintele, se încadrează în enunțuri.

Omiterea literelor în scriere se datorează incapacității copilului de a face automat analiza fonetică a cuvintelor, lucru care necesită alegerea metodelor și formelor adecvate pentru înlăturarea acestor neajunsuri. Unele greșeli au drept cauză confuziile produse în seriile de paronime. Se reține sensul primului cuvânt întâlnit; când se întâlnește un alt cuvânt cu o formă apropiată, apar dificultăți în înțelegere și apoi în utilizare (familiar-familiar).

Elevii nu sesizează întotdeauna diferențele de nuanțe între termenii unei serii de sinonime, lucru care duce la confuzii în utilizarea cuvintelor. De exemplu: În seria de sinonime: frică, teamă, spaimă, temere, termenii se pot schimba între ei numai în anumite contexte; această situație constituie sursa a numeroase greșeli, deci: mi-e frică (teamă) — corect; mi-e temere — incorect are frică (teamă) — corect; are temere de — incorect îi provoacă teamă (temere) — corect.

În unele situații, elevii pot folosi sensul particular al cuvintelor în locul celui general și invers. Câteodată apar sensuri inventate, în lipsa termenului potrivit: În clasa noastră sunt tablouri spațioase (mari).

Cauzele acestor greșeli sunt multiple: cuvintele sunt uitate sau confundate, mai ales dacă nu au fost explicate corespunzător, s-au produs interferențe cu alte cuvinte, elevii nu au fost atenți ori întâmpină greutăți în receptarea și înțelegerea cuvintelor.

Numeroase greșeli sunt de ordin stilistic. Cea mai izbitoare este sărăcia lexicală în exprimarea orală și scrisă. Utilizarea unui lexic regional, argotic este consecința incapacității de a diferenția nuanțele stilistic-funcționale ale cuvintelor.

Precizarea dificultăților întâmpinate de copii în receptarea, înțelegerea și utilizarea cuvintelor este deosebit de importantă pentru a stabili strategiile pentru cultivarea vocabularului.

Frecvența în circulație și importanța în comunicare a cuvintelor sunt factori care ușurează sau fac dificilă receptarea, înțelegerea și fixarea lor în vocabularul individual. Cuvintele trebuie introduse într-un sistem de relații care să permită receptarea lor de către elevi. O dificultate deosebită o prezintă cuvintele cu sens figurat. Dacă într-o locuțiune populară cum este *a aduce la sapă de lemn*, se poate ușor explica și înțelege transferul metaforic, în expresiile *lucirea de vis a a luminii, diamant de rouă scăpărau curcubeie*, receperea transferului este complicată: copiii înțeleg că e vorba de o exprimare neobișnuită, dar sesizează cu greu transferul. Nu rareori, copiii sunt dezorientați sau fac greșeli când utilizează cuvinte cu un polisemantism dezvoltat. De exemplu, a strecura este, de regulă, folosit corect cu sensul a trece un lichid printr-o sită, dar greșesc adesea la sensul a introduce pe nesimțite ceva sau pe cineva.

Din aceeași cauză se greșește în cazul sinonimelor și al antonimelor, neținându-se seama de nuanță: nu există sinonime perfecte, nu în orice context un antonim se potrivește. De exemplu, cer senin poate fi substituit prin limpede, curat, dar nu este nimerit clar; antonimele lui senin pot fi întunecat, închis, acoperit, mohorât, dar neclar, murdar, tulbure sunt nepotrivite.

Elevii trebuie să fie dirijați să sesizeze abaterile și greșelile care privesc forma și sensul cuvintelor în vederea îmbogățirii, precizării și nuanțării vocabularului. În cursul acestor acțiuni elevii își formează o serie de priceperi și deprinderi utile pe parcursul întregii vieți, deoarece cultivarea limbii nu se limitează numai la ciclul primar, nici la nivelul școlii în general, ea devine o necesitate pentru comunicarea permanentă între oameni.

La dispoziția învățătorului se află un număr mare de metode și procedee, de mijloace și forme de instruire în vederea cultivării vocabularului, iar manualele oferă posibilitatea organizării unor lecții eficiente.

Tratarea diferențiată a elevilor constituie una dintre condițiile principale de înlăturare a eșecului școlar, fișele suplimentare având un rol important. Acestea pot să difere între ele atât din punct de vedere al volumului de lucru, cât și din punct de vedere al gradului de dificultate.

Spre a oferi tuturor elevilor condiții de afirmare, se poate apela adeseori la fișe cu sarcini unice, dar cu dificultăți crescânde. Fiecare elev va rezolva exercițiile în ordinea dată sau la alegere, potrivit capacităților sale.

Fișele de lucru se vor stabili pe baza caietelor de evidență a greșelilor tipice. Lucrul cu fișele permite elevului să rezolve sarcinile în ritm propriu, conform capacităților și nivelului său de pregătire. Ele pot fi folosite în etapa reactualizării cunoștințelor însușite anterior, în pregătirea copiilor pentru asimilarea cunoștințelor noi, în fixarea și evaluarea lor. Fișele de lucru pot fi concepute în așa fel încât să aibă o formă atractivă.

Utilizarea fișelor este un procedeu care permite fiecărui copil să execute o muncă personală mai bine adaptată posibilităților sale intelectuale. Fișele pot fi aplicate cu condiția să cuprindă sarcini care să nu depășească nivelul de înțelegere al copiilor, particularitățile individuale și cerințele programei școlare.

Folosirea muncii diferențiate, alături de activitatea frontală, oferă posibilitatea de a obține rezultate bune în munca didactică: dezvoltarea vocabularului, capacitatea de a aplica în practică cunoștințele însușite, dezvoltarea corespunzătoare a proceselor psihice.

Învățarea diferențiată duce la eliminarea unor lacune din cunoștințele și deprinderile elevilor mai puțin dotați, dar și la îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor acelor copii capabili de performanțe superioare.

Activitățile diferențiate prezintă reale valențe formative și mai ales stimulative. Elevii se întrec între ei, atât în ceea ce privește ritmul de lucru, cât și în ceea ce privește cantitatea și corectitudinea sarcinilor rezolvate.

Bibliografie: Blideanu, Eugen & Ion Șerdean. Orientări noi în metodologia studierii limbii române în ciclul primar, EDP, București, 1981. Beldescu, G. Ortografia actuală a limbii române, EDP, București, 1984. Radu, Ion. Învățământul diferențiat, EDP București, 1997.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/tratarea-diferentiata-a-elevilor-la-orele-de-limba-romana>)

Utilizarea chestionarelor Google și a instrumentelor gMath pe o platformă Moodle la matematică

De **Anamaria Corina Golumbeanu**

Potrivit inițiativei Uniunii Europene privind accesul la educație, "Educația Deschisă ar trebui să conducă la o situație în care toate persoanele fizice să se poată afla oricând, oriunde, cu sprijinul oricui, folosind orice dispozitiv." Școala noastră derulează în parteneriat un proiect pentru realizarea de programe inovatoare și dezvoltarea de cursuri de formare utilizând noi metode de învățământ.

Până în prezent, resursele educaționale au fost dezvoltate folosind tehnologie Flash și Java. Această tehnologie nu este compatibilă cu noile dispozitive mobile, tablete și smartphone-uri, care utilizează HTML5 și Java Script. De asemenea este necesar ca resursele educaționale să urmărească activitatea elevilor și să monitorizeze progresul lor. Aceasta poate fi asigurată de platforma Moodle.

Școala noastră este implicată într-un parteneriat strategic Erasmus +, KA2, "MUST-Matematica înțeleasă cu ajutorul Științelor și Tehnologiei". Coordonatorul proiectului este IES MEDITERRANIA din Benidorm, Spania, iar partenerii noștri sunt din Slovenia și Polonia.

Acest proiect are ca obiectivul principal realizarea de programe inovatoare, de noi metode de învățământ și dezvoltarea de cursuri de formare. Produsele finale vor fi un set de animații MST (HTML5 și JavaScript), jocuri educaționale care pot rula pe dispozitive mobile și două cursuri mixte bazate pe TIC (1: matematică; 1: Fizică) destinate elevilor. Astfel, până în prezent am dezvoltat o serie de conținuturi care sunt implementate la clasa a VIII-a.

Elevii au fost familiarizați cu noul stil de lucru, obiectivele și instrumentele TIC utilizate. Ei au de observat, de citit diverse materiale, videoclipuri sau alte resurse, de realizat diverse teme, de completat chestionare de progres, un jurnal al activității și primesc la sfârșitul fiecărui modul o insignă digitală.

De la început, elevii au fost îndrumați să își creeze jurnalul propriu privind această activitate utilizând Padlet (<https://padlet.com/>). Evident, există și alte posibilități de creare a unui jurnal utilizând alte instrumente (www.smore.com, www.glogster.com etc.). În jurnal, elevii trebuie să se prezinte mai întâi, să prezinte preocupările, interesele și hobby-urile lor. Trebuie să posteze temele, link-uri, fotografii, videoclipuri și alte documente create de ei, precum și comentarii privind temele lor și ale colegilor lor. În cadrul activităților pe platforma

Moodle, elevii lucrează individual, în echipe, la școală, dar și acasă. Echipele sunt de obicei formate conform dorințelor lor. Este metoda de formare a echipelor care dă rezultate în majoritatea cazurilor.

Chestionarele pot fi proprii platformei Moodle, rezultatele înregistrându-se în catalogul elevului, dar pot fi folosite și chestionare Google, care măresc atractivitatea prin design-ul instrucțional, alungând monotonia cursului. Platforma Moodle oferă posibilitatea lipirii unui chestionar pe pagina de curs.

Ce sunt chestionarele Google? Se știe că serviciul Google Drive însoțește orice cont de Google mail. Google Drive este un spațiu destinat creării și stocării documentelor, desenelor, prezentărilor, foilor de calcul, a formularelor și chestionarelor etc. Acest serviciu este disponibil pe orice tip de sistem de operare, fie el Windows sau Android. Adică este accesibil atât pe un calculator tradițional cât și pe o tabletă sau smartphone.

Pentru a crea un chestionar, în meniu se alege „Formulare Google” sau „Form” Itemii pot fi :

- cu raspuns scurt (Text)
- cu răspuns dezvoltat (Paragraph text)
- cu alegere multiplă (Multiple choice)
- cu răspuns unic (Checkboxes)
- grilă
- alegere dintr-o listă.

Există și alte tipuri de chestionare mai avansate (Scale, Grid, Date, Time). Profesorul trebuie să determine ce tip de chestionar este mai potrivit cerințelor propuse spre rezolvare. Este important ca cerințele să fie clare, iar răspunsul să poată fi ușor de redat de către elevi.

Chestionarele pot fi realizate utilizând un instrument suplimentar gMath, care poate insera diverse imagini ce conțin simboluri specifice matematicii, realizate cu ajutorul limbajului LaTeX, sau pot fi inserate grafice și diagrame.

Tabletele sunt foarte ușor de manipulat în orice mediu, atât în sala de clasă, cât și afară sau acasă. Costul lor relativ scăzut le fac accesibile majorității populației. Utilizarea tabletelor în școală contribuie la dezvoltarea competențelor secolului XXI dar curricula este mai mult sau mai puțin digitală. Astfel, școlile au un rol important în acest domeniu.

În prezent există o preocupare majoră pentru introducerea tabletelor în școală ca mijloace de învățământ. Utilizarea lecțiilor pe platforma Moodle este de preferat, aceasta fiind accesibilă atât pe PC-uri cât și pe tablete.

Evident, profesorul are un rol deosebit în crearea și adaptarea materialelor educaționale la nevoile elevilor.

Bibliografie: 1. „Aplicații folosind Google Drive – crearea formularelor și chestionarelor”, Conf. dr. Marin Vlada, Universitatea din București, 2014. 2. “Tablet use in schools”, Luis Valente & Maria Joao Gomes, Institutul de Educație, Universitatea Minho, Portugalia. 3. “Google tutorials” — Free Technology for teachers, de Richard Byrne.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați

Game Based Learning

De **Liliana Vezeteu**

În acest articol, explicăm ce înseamnă GBL, prezentând, pe scurt, care sunt principiile de bază care descriu procesul de învățare într-o activitate ludică pe computer și exemplificând prin câteva jocuri avantajele utilizării calculatorului.

"GBL — Game Based Learning" (învățarea bazată pe jocuri) cuprinde jocuri proiectate în mod explicit cu scopuri educative sau care au o valoare educațională — accidental sau secundar. Jocurile educative sunt acele jocuri care sunt concepute pentru a susține învățarea anumitor conținuturi informaționale sau deprinderea unor abilități.

Jocurile interactive né învață obiective, reguli de adaptare, de rezolvare a problemelor, toate prezentate ca o poveste sau scenariu. Ele né susțin în mod plăcut nevoile fundamentale de învățare prin furnizarea de: bucurie, motivație, adrenalină, creativitate, interacțiune socială, emoție etc.

Jocurile educaționale adresate în principal copiilor nu se bucură neapărat de o grafică impresionantă, sunt simple și folosesc exerciții simple de matematică și logică. Sunt însă destul de puțin utilizate de copii în afara școlii. Cele mai utilizate jocuri sunt cele comerciale, "needucative", care au o grafică fascinantă. Ele îi dau impresia jucătorului că se află într-o lume reală. Datorită felului în care sunt realizate și a imaginilor care se succed cu foarte mare viteză, aceste jocuri au un efect de "amortire" a minții.

GBL încurajează creativitatea și învățarea pe baza proceselor investigative. Nu avem nevoie de mai mult timp în sala de clasă pentru a-i învăța pe copii cum să gândească și să facă față provocărilor din lumea reală; avem nevoie de experiențe eficiente, interactive, care să motiveze și să angajeze în mod activ în procesul de învățare. În plus, în jocuri putem reproduce lumea reală fără riscurile specifice unor situații reale.

Jocurile educative trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Motivația susținută: pentru a începe, a continua și a-și aminti;
- Obiectivele să fie clare, bine definite;
- Punctele, insignele și clasamentele reprezintă un tip de recunoaștere, de realizare;
- Nivelele: capacitatea de a stăpâni lucrurile sau a triumfa asupra lucrurilor este un alt factor motivant comun;
- "Fun" în rezolvarea de probleme;
- Feedback-ul specific, în timp util, care este continuu.

Jocurile oferă un feedback continuu, imediat. Performanțele sunt recompensate cu puncte de creștere, realizările de escaladare sau progresele la noi nivele. Slaba performanță de obicei duce la contrariu și provoacă jucătorul să se adapteze imediat.

Centrul "Eberly Carnegie Mellon pentru excelența în predare" a descris un set de principii de bază pentru procesul de învățare într-o activitate PBL:

Principiul 1: cunoștințele anterioare ale elevilor pot ajuta sau împiedica procesul de învățare. Elevii care au cunoștințe anterioare exacte ale unui subiect sunt avantajați. Dezavantajat este copilul care a acumulat cunoștințe greșite. Exemplu: jocul "Erin" — copilul trebuie să recunoască cifrele în limitele 1-10, să facă operații de adunare și scădere cu o unitate. Ca în orice instrument de învățare bazat pe joc, atunci când se constată greșeli în abordarea unui anumit tip de conținut, exercițiile specifice vor fi repetate. Copilul va trece inițial rezultatul greșit, dar prin auto-corectare ar putea trece la o etapă superioară bazată pe o fundație solidă.

Principiul 2: motivația elevilor determină, direcționează și susține ceea ce fac pentru a progresa. Potrivit experților în învățarea bazată pe joc, elevii tind să fie extrem de motivați de feedback-ul de parcurs, cum ar fi scoruri și evaluări. Exemplu: jocul "Kitty" care îi cere copilului să aibă grijă de o pisicuță mică (o spală, o usucă, o videcă, se joacă cu ea). Copilul este motivat să aibă grijă de pisicuță prin feedback privind starea acesteia, iar jocul este atractiv.

Principiul 3: pentru a se perfecționa, elevii trebuie să dobândească pe parcurs abilități "parțiale" și să știe când să aplice ce au învățat. Învățarea este un proces care se realizează în etape sau pe componente, iar fiecare elev lucrează într-un ritm diferit. Exemplu: jocul de memorie "Tarzan" — copilul are nevoie de îndemănare și de ținere de minte; va trebui să găsească perechile de cărți identice cu Tarzan; nu poate avansa în joc până când nu realizează acest pas corect, în condițiile în care este cronometrat. Jocul reprezintă un mediu de învățare realist, accentul este pus pe învățare; copilul trebuie să aplice cunoștințele potrivite la momentul potrivit.

Principiul 4: obiectivele cu finalitate practică, cuplate cu feedback-ul constant, îmbunătățesc performanța învățării. Jocuri ca "Iona" și "Sammy" duc la dezvoltarea gândirii logice. Feedback-ul suplimentar, care vine prin alerte și scoruri, motivează copiii să continue practicarea până când stăpânesc procesele necesare pentru a finaliza jocul din ce în ce mai eficient.

Abilitățile de a se descurca pe calculator îi vor ajuta pe copii și mai târziu. Experiența jocurilor pe calculator le va da dexteritatea și tipul de logică de care au nevoie când vor lucra cu programe mai complexe pe calculator. Pentru cei mici, un scor mare la un joc pe care îl practică de mai mult timp îi ajută la îmbunătățirea stimei de sine și le dezvoltă spiritul competitiv.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/game-based-learning>)

CLIM - o alternativă educațională

De **Oltea Preluca**

În noul context al globalizării, educația capătă noi dimensiuni iar politicile educaționale trebuie să țină cont de noile realități, care înseamnă o perpetuă mișcare, interacțiune, avalanșă informațională, viteză, digitalizare... Principala misiune a educației pare să fie cea socială, pentru că, la finalul școlarității, societatea așteaptă să integreze absolvenți capabili să „funcționeze” după reguli tot mai flexibile, societatea însăși tinzând să devină un fenomen tot mai dinamic. E o societate care trebuie să răspundă unor provocări tot mai presante, mai mari, mai neașteptate, provocări cărora generația care învață trebuie să le facă față, să le înfrunte și să le biruiască. Altfel nu există. Nu trăiește. Altfel nu se realizează progresul. Sistemul educațional trebuie să funcționeze în ritm accelerat, pentru a se putea plia pe puternicul dinamism socio-economic. Altfel este nu doar anacronic, depășit, desuet, ci cu totul inutil. Avem de pregătit elevii pentru o societate a cunoașterii...

O cunoaștere care năvălește peste noi. A furniza elevilor de astăzi cantități tot mai mari de informații, pe măsura avalanșei ce pare că ne sufocă în ultima vreme înseamnă consum inutil de varii resurse-timp, răbdare, speranțe, dincolo de cele de natură financiară. Într-o lume în care accesul la informație e tot mai facil, viitorul cetățean trebuie să știe să selecteze informația care-i este utilă și s-o folosească atunci și unde e nevoie în relația lui cu lumea în care trăiește. Este, în definitiv, un alt mod de a prezenta pilda biblică conform căreia unui flămând nu trebuie să-i dai pești tăi (căci, mai devreme sau mai târziu, muriți amândoi de inaniție), ci trebuie să-l înveți să pescuiască. Nici măcar undița nu trebuie să i-o dai, ci să-l înveți să-și facă una și s-o folosească adecvat. Și când te gândești că, în ultima vreme, au curs fluvii de cerneală și s-au tăbăcit munți de degete tastând litere pentru a relua o învățătură multiseclară! Învățarea bazată pe experimente, învățarea prin cooperare, a învăța să înveți, învățarea dirijată și cine știe câte alte variante ale aceleiași idei, orientate către același scop: formarea unei noi generații capabile să se adapteze la ritmuri și moduri noi de viață.

O metodă de învățare, cu rezultate viabile, verificate în școlile care au experimentat-o (școli din Polonia, Islanda, Belgia, Spania), pe care am avut ocazia să o experimentăm și noi, un grup de cadre didactice de la Școala Gimnazială „Ion Creangă” Suceava, în cadrul unei mobilități de formare în Islanda este **CLIM** (*Cooperative Learning in Multicultural Groups*), adică **învățarea prin cooperare în grupurile multiculturale**. Am avut această șansă grație finanțării oferite de Comisia Europeană prin intermediul programului Erasmus+ pentru un proiect KA1-„Împreună pentru școala mileniului III”- depus la termenul din martie 2014.

CLIM este o metodă care poate schimba radical atitudinea celui care învață. În fapt, elevul nici nu-și dă seama că învață, el concentrându-se asupra realizării unor sarcini de lucru.

CLIM este o metodă de învățare prin cooperare dezvoltată de un grup de specialiști din câteva țări europene pe baza unui model american creat de Elizabeth Cohen, sociolog, profesor la Stanford University California, la sfârșitul deceniului VIII al secolului trecut. O scurtă analiză SWOT relevă: **1. Puncte tari:** a. Elevul este subiect al actului didactic b. Favorizează interacțiunea directă c. Contribuie la dezvoltarea încrederii în forțele proprii și la rezolvarea unor probleme de status d. Asigură oportunități de dezvoltare în funcție de propriile posibilități e. Facilitează comunicarea f. Contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și de autonomie personală (autodisciplină, efort voluntar) g. Dezvoltă competențe emoționale h. Dezvoltă creativitatea, încurajează inițiativa personală și gândirea critică i. Favorizează învățarea trans și croscurriculară j. Asigură un permanent proces de evaluare/autoevaluare **2. Puncte slabe:** a. Cronofagia b. Extrem de greu de utilizat pe programele stufoase c. Necesitatea unei cantități considerabile de materiale de lucru **3.**

Oportunități: a. Programele de formare cu finanțare comunitară (Erasmus+) care permit accesul la diverse modalități de formare continuă în străinătate b. Alinierea treptată a școlii românești la viziunea și cerințele educației europene c. Explozia informațională d. Accesul la diverse materiale, metode și mijloace de învățare on line e. Presiunea pieței de muncă (dacă nu cea românească, cea internațională) și concurența tot mai serioasă pe piața muncii **4. Amenințări:** a. Subfinanțarea cronică sistemului educațional românesc ce nu poate susține nevoia de cantități considerabile de materiale pretinse de utilizarea acestei metode (ca și a altora interactive) și nici interesul cadrelor didactice în implicarea totală în actul educațional b. Menținerea unor programe de studiu supraîncărcate și, în mare măsură, incapabile să formeze competențe, atitudini și comportamente pe măsura societății în care trăim c. Discrepanțe majore între ce se spune despre reforma educațională și ce se face pentru reforma educațională d. Formare inițială precară a cadrelor didactice e. Rezistență la nou (părinți, cadre didactice, ierarhia superioară) f. Atitudinea hiperprotectivă și atâteștiutoare a părinților elevilor români g. Superficialitatea și inconsecvența implicării comunității și autorităților locale în actul de educație

CLIM este o metodă de lucru în echipă care oferă acces nu doar la egalitatea de șanse, ci la echitate, ceea ce e cu mult mai mult de dorit.

Pe de altă parte, CLIM utilizează metoda mozaicului, metodă care se bazează pe distribuirea sarcinilor de învățare unor grupuri de elevi astfel ca în urma colaborării fiecare elev să aibă întreaga schemă de învățare. Oricum, CLIM este varianta europeană a modelului CI (Complex Instruction) creat de Elizabeth Cohen, sociolog, profesor la Stanford University California. În contextul acestui model de învățare, elevii devin, unii pentru alții, resurse, iar profesorul are ca sarcină principală crearea condițiilor de interacțiune și egalitate de status în grupul de lucru. Cele mai importante caracteristici ale instruirii complexe ar fi (după crearea modelului): 1. Eterogenitatea grupului 2. Concentrarea pe egalitatea de status (care determină de multe ori nivelul de participare în procesul de învățare) 3. Utilizarea inteligențelor și abilităților multiple (necesare în

rezolvarea sarcinilor de lucru, când contribuția fiecărui elev este importantă) 4. Învățarea activă (se realizează, practic, prin interacțiunea determinată de nevoia de a rezolva sarcinile de lucru) 5. Rolul profesorului este cel de manager și antrenor, delegându-și autoritatea și responsabilitatea fiecărui membru al grupului de lucru.

Totuși, existența grupului de lucru nu garantează interacțiunea și, deci, nici învățarea. Însăși crearea modelului constata, după zeci de ani: „*chiar dacă grupurile sunt mici, veți avea întotdeauna elevi care nu participă, care nu interacționează, care nu se implică și care, prin urmare, nu învață*”. Pentru a evita asemenea situații, este nevoie de multă atenție atât în alcătuirea grupurilor, în stabilirea rolurilor, cât și în stabilirea sarcinilor de lucru și metodelor de evaluare. Pentru ca modelul să funcționeze e nevoie ca problemele/întrebările să fie deschise, să aibă mai multe căi de rezolvare, să permită elevilor să vină cu diverse soluții și contribuții personale, să presupună o varietate de competențe, abilități și comportamente, să fie provocatoare, interesante, să stimuleze curiozitatea elevilor. Cu alte cuvinte, instruirea complexă nu permite ca întrebările să fie închise, să fie rezolvate rapid mai degrabă de un elev decât de grup, să ceară răspunsuri simple, ușoare, să solicite memorarea ori rutina și să nu necesite cooperare.

Acest model a fost experimentat în mai multe state europene sub atenta monitorizare a unor ONG-uri: Intercultural Iceland (Reykjavik, Islanda), Intercultural Studies Laboratory (University of Granada, Spania), Centre for Citizenship Education (Varșovia, Polonia), Institute of European Studies (Cracovia, Polonia) și Centre for Intercultural Education (Universitatea din Ghent, Belgia). Cei cinci parteneri au colaborat timp de trei ani într-un proiect Socrates coordonat de universitatea belgiană, urmărind procesul învățării în diverse contexte, concentrându-se, mai ales, asupra necesității formării cadrelor didactice pe problematica educației interculturale și a învățării prin cooperare.

CLIM are eficiență verificată, deci, și s-a dovedit că eficiența sa este rezultatul aplicării perseverente, continue, pe unități de învățare. O unitate CLIM se constituie din șapte lecții. Prima este o lecție introductivă, iar ultima una de sinteză, ambele putând fi realizate fie cu întreaga clasă, fie pe grupuri (mai eficiente, din rațiuni de timp, sunt cele cu întreaga clasă). Între cele două lecții sunt cinci activități care se desfășoară în grupuri de lucru. Se recomandă ca aceste activități să se desfășoare la intervale foarte scurte (una-două zile distanță) sau, mai bine, toate în aceeași săptămână. În acest fel elevii sunt foarte bine orientați, își mențin viu interesul pentru tema de studiu și învață exersând nu doar deprinderile sociale ori interculturale (croscurriculare), ci și cele lingvistice, artistice etc.

Lecția introductivă are ca obiectiv trezirea interesului pentru tema nouă, declanșarea puterilor lor creatoare, motivarea lor pentru activitatea ce urmează. Practic, elevii află despre ce e vorba. Se explică terminologia, se fac cunoscute sursele de informare, se prezintă modalitatea de lucru, se precizează care sunt echipele și rolurile, se înlătură temeri ori ezitări, se încurajează imaginația. Această lecție introductivă necesită mai mult timp în perioada de început în aplicarea metodei. Pe măsură ce se repetă aceeași structură, timpul necesar acestei activități se scurtează tot mai mult, elevii construindu-și propriul algoritm de lucru și preluând, treptat, din atribuțiile și responsabilitățile profesorului (utilizează dicționare, caută diverse surse și canale

de informare, se documentează tot mai ușor).

Lecția introductivă e urmată de cinci lecții ce se derulează în jurul unui concept (un topic extins, cu multiple direcții de abordare, cu produse finale ce pot fi realizate în variate moduri). Cele cinci lecții sunt realizate de către cinci grupuri de lucru. Fiecare dintre ele are propriile sarcini de lucru, vizând dezvoltarea conceptului respectiv din multiple perspective. Fiecare grup va utiliza diverse tipuri de inteligență. În asemenea context, este foarte important ca profesorul să cunoască elevii foarte bine și să țină cont, atunci când formează grupurile, de inteligența dominantă, astfel încât să dea posibilitatea fiecăruia să devină important în realizarea sarcinilor de lucru. Grupurile de lucru rămân neschimbate pe parcursul întregii unități de învățare, se rotesc între ele, astfel încât, la finalul unității, toată lumea să fi avut de realizat toate activitățile. Rotația grupurilor e foarte importantă din mai multe motive. În primul rând, se evită competiția. Dacă grupurile ar avea aceleași sarcini, involuntar s-ar induce ideea de concurență de tipul „care grup e cel mai...”, ceea ce ar conduce la impunerea autorității a 1-2 elevi din grup, la neglijarea celorlalți, ideile de învățare prin cooperare și valorizarea tuturor ar fi compromise, iar scopul nostru, acela de a permite fiecăruia să învețe în ritmul și la nivelul său, ar eșua. Un alt motiv al rotației este cel de a da posibilitatea abordării conceptului central din perspective diferite și, mai mult, de a da posibilitatea tuturor elevilor să prezinte metode diferite de a ilustra același concept. Lecția de sinteză oferă elevilor posibilitatea să arate măsura în care au reușit să ilustreze și să înțeleagă conceptul cheie, pentru că CLIM îi provoacă pe copii să facă ceva cu ceea ce au dobândit. CLIM și-a dovedit eficiența în grupurile multiculturale, așa cum sunt mai toate clasele noastre (unde sunt diferențe considerabile de natură economică, socială, de natură religioasă ori de status) pentru că valorizează fiecare elev pe principiul său general (și generos): Nimeni nu poate face totul, dar fiecare poate face câte ceva.

Dacă lecțiile introductivă și de sinteză pot fi realizate cu întreaga clasă sau pe grupe, durata lor nefiind una fixă, celelalte activități, ce se desfășoară prin rotație, trebuie să aibă un program strict, pentru ca grupurile autonome să aibă la dispoziție același timp de lucru pentru realizarea produselor finale. Aceste activități au, practic, trei părți:

1. Orientarea. Este un moment scurt, de maxim 5 minute, la început, în timpul căruia profesorul dirijează atenția elevilor asupra sarcinilor de lucru (dacă e a doua, a treia activitate...realizează și un feedback asupra activității anterioare: cum au lucrat, care a fost mai implicat, ce i-a plăcut în mod deosebit...). În general, acest moment clarifică organizarea grupului, rolurile, statusul fiecărui elev, lămurind elevilor elemente de conținut (despre ce e vorba?), rolul personal în grup (cărui fiecare trebuie să acorde atenție, pentru ca sarcina grupului să se realizeze la timp și corect), stabilirea de reguli în grup, surprinderea elementelor importante din prezentările anterioare, competențe importante pentru fiecare activitate etc.

2. Munca în echipă. Copiii lucrează fără ca profesorul să intervină. Fiecare are propriul său rol și propria sarcină de lucru în echipă, astfel încât fiecare să contribuie la rezultatul grupului. Fiecare grup are de realizat două activități. Prima dintre ele (generic denumită activitatea A) constă în consultarea unor surse (câte una pentru fiecare membru al echipei) pe baza cărora

au apoi de răspuns la mai multe întrebări, trebuie să compare, să dezvolte argumente, să adune informații relevante. Este o etapă în care elevii sunt puși în situația să citească, să comunice, să împărtășească, să-și gestioneze emoțiile, să asculte activ, să accepte păreri diferite, să analizeze, să compare, să pună întrebări, să caute răspunsuri, să aibă răbdare, să încurajeze, să rezolve probleme, să sintetizeze, să-și îndeplinească rolul/rolurile. Și toate acestea în contextul în care dobândește și competențe academice. A doua activitate (activitatea B) este una mai practică, pe parcursul ei fiind valorizate inteligențele multiple. Elevii au de realizat grafice, postere, ppt-uri, dramatizări, cântece, dansuri etc. Pentru asta, au nevoie atât de rezolvarea sarcinilor A, cât și de prezentările celorlalte grupuri, pe care le pot agreea sau respinge. Sarcinile de lucru se vor schimba pe parcursul celor cinci lecții derulate prin rotație. De fiecare dată copiii vor avea roluri diferite în grupul lor, astfel încât, în final, fiecare elev va fi avut fiecare dintre roluri (organizator, manager de timp, manager de materiale, raportor, mediator/armonizator) și fiecare grup va fi realizat toate sarcinile de lucru. Ambele activități (A și B) utilizează întrebări deschise și au o finalizare deschisă, astfel încât să favorizeze interacțiunea și să apeleze la experiența și preocupările copiilor. Sigur că, pentru succesul metodei, profesorul trebuie să muncească mult înaintea desfășurării lecțiilor- pentru formarea grupurilor, selectarea surselor, stabilirea sarcinilor de lucru etc.- dar satisfacția finală și a lui și a elevilor compensează efortul făcut.

3. Prezentarea. În final, fiecare echipă își prezintă produsele finale, fiecare membru (nu doar raportorul) fiind implicat în prezentare, pentru ca aceasta să fie cât mai elocventă. Produsul final al activității poate fi un filmuleț, un poster, un grafic, o schemă, un cântec sau un dans, o scenetă etc. Colegii observă și în final întreabă, completează, apreciază, critică și hotărăsc dacă utilizează sau nu rezultatul ce tocmai li s-a înfățișat pe parcursul următoarei rotații.

CLIM este o alternativă. Cu probleme deschise. Cu întrebări deschise. Cu răspunsuri deschise și final deschis. Rămâne ca fiecare dintre cei care-și doresc schimbarea să se informeze, să experimenteze și, în funcție de rezultatele obținute, de corespondența dintre așteptări și realizări, să hotărăscă ce și cât și dacă merită utilizat. Oricum, programul european recent intrat în vigoare, Erasmus pentru toți (2014–2020), reunește unui larg evantai de activități ale UE în învățământul superior, școlar, profesional și pentru adulți, politicile în domeniul tineretului și sporturile pentru toți. Utilizând oportunitățile oferite de acest program, cadrele didactice din România vor putea afla cele mai noi realizări în domeniile lor de competență, vor putea experimenta noi metode lucru cu elevii, vor putea învăța cum să contribuie la dezvoltarea personală și profesională a celor pe care îi au de pregătit pentru viața tot mai tumultuoasă care îi așteaptă.

Bibliografie: 1. Joos, Annelies, Veerle, Eernalsteen, CLIEC – a report on the methodology of cooperative learning and its implementation in different European educational settings, 2005
2. Cohen, Elizabeth G. , Lotan, Rachel A., Scarloss, Beth A., Arellano, Adele R., Complex Instruction: Equity in Cooperative Learning Classrooms, http://web.stanford.edu/~hakuta/www/archives/syllabi/E_CLAD/Course3/lotan.htm
3. Dumitru, Ion, Al, Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, 2000, Timișoara, Editura de vest.
4.

Neculau, A; Zlate, M, Clasa de elevi ca formațiune profesională, 1983 în I. Radu, Psihologia educației și dezvoltării, București, Editura Academiei.
5. Ulrich, Cătălina, Managementul clasei – învățare prin cooperare – ghid, 2000, București, Editura Corint.

Opiniile exprimate în prezentul document reprezintă responsabilitatea unică a autorului și nu neapărat poziția oficială a Parlamentului European.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/clim-o-alternativa-educationala>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice